

over de verlenging van het aanhoudingsmandaat beslissen, moeten openbaar zijn, tenzij de verdachte dat niet wil. Bovendien moet er een deontologie voor de pers komen om te verhinderen dat op al te sensationele wijze over deze zaken wordt bericht.

Op de Kamer van Inbeschuldigingstelling moet het verslag door de Raadsheer gebeuren en het Openbaar Ministerie moet een requisitoir houden. De termijn van behandeling in beroep (momenteel 15 dagen) moet worden verkort.

— De behandeling van de voorlopig gehechte moet menselijk verlopen: bezoek achter glas moet in principe worden afgeschaft en gehechten mogen niet met twee op een eenpersoonscel worden gestopt, tenzij op eigen verzoek. De medische verzorging moet degelijk worden geregeld. Gehechten moeten in principe contact kunnen hebben met mensen die hun taal spreken en het algemeen reglement der strafinrichtingen moet in hun taal aanwezig zijn.

— De schadevergoedingsregeling voor voorlopig gehechten, die daarna onschuldig worden bevonden, moet worden uitgebreid.

Via deze minimale hervormingen valt te hopen dat de wet op de voorhechtenis minder wordt misbruikt. Vervolgens moet ook de wetgeving op de ondervraging, zowel op het politiebureau als in de gevangenis, zowel voor als na de aanhouding grondig worden gereguleerd. De gearresteerde moet van zijn rechten worden in kennis gesteld en dat moet ook in het proces-verbaal van het verhoor worden opgenomen. Kontakname met de buitenwereld (familie en advocaat) moet altijd mogelijk blijven. Ondervragingen mogen niet langer dan zes uur aan een stuk duren en moeten op band worden opgenomen. Er moet bepaald zijn tussen welke uren ondervragingen mogelijk zijn en wanneer maaltijden moeten worden geserveerd. De raadslieden moeten in principe bij de verhoren aanwezig kunnen zijn. De verschillende politiediensten moeten grondig worden voorbereid op deze nieuwe werkmethodes.

Wij hopen dat U, Geachte Heer Minister, met onze voorstellen rekening zal houden en danken U hiervoor bij voorbaat.

Met de meeste hoogachting,

Willy Kuijpers
Europees Parlementslid
Swertmolenstraat 23
3020 HERENT

Mr. Willem Debeuckelaere
Liga voor Mensenrechten
Universiteitsstraat 8
9000 GENT

Meerderjarigheid op 18 jaar ... Gelijke kansen voor alle jongeren?

Aanvullende reactie op het artikel 'Meerderjarigheid op 18 jaar, de laatste loodjes', *Panopticon*, januari-februari 1988

Als pedagoge van een instelling voor Bijzondere Jeugdzorg, volgen wij met groeiende bezorgdheid voor de jongeren die in een instelling verblijven, de aktualiteit i.v.m. 'de meerderjarigheid op 18 jaar'. Wij ontkennen niet dat, indien de meerderjarigheid op 18 jaar zou komen, dit positief zou zijn voor het overgrote deel van

de jongeren en verzetten ons dus niet tegen die maatregel. Wij hopen echter heel sterk dat er rekening gehouden wordt met de feitelijke situatie van jongeren die in een instelling verblijven.

Tijdens het Forumgesprek in het H.R.I.E.P.S.H.O. te Kortrijk op 28 januari 1988, werden, spijtig genoeg, weinig afdoende oplossingen aangeboden voor de reële problemen van jongeren die verplicht worden op 18 jaar de instelling te verlaten. Tot onze grote verbazing werd de bezorgdheid voor deze jongeren door een panellid vertaald als een overdreven paternalisme, een probleem van de hele maatschappij en alle volwassenen, en een angst vanuit de instelling voor een onderbezetting of een financieel verlies. Dit getuigt o.i. van een grove en totale miskennis van de problemen en wensen van de jongeren zelf en van de reële bekommerdheid van de personeelsleden van voorzieningen voor bijzondere jeugdzorg, voor deze jongeren. Het is best mogelijk dat er, ook in de jeugdbescherming, evenals in alle andere sectoren van de maatschappij, wantoestanden zijn. Is het echter verantwoord, dat de jongeren hiervan het slachtoffer worden? Wij begrijpen niet waarom de uitzonderingsmaatregelen en de beschermingshouding, die bepaalde betrokken partijen terzake aannemen, vertaald moeten worden als een onnodige bevoogding, i.p.v. als een bezorgdheid. Kan dat standpunt ook geen gevolg zijn van de vrees dat er (weer eens) geen rekening zal gehouden worden met de jongeren uit instellingen? Het geven van informatie aan de jongeren, m.b.t.; de verschillende voorzieningen, en het zo goed mogelijk opvoeden tot zelfstandigheid, tijdens het verblijf in de instelling, zijn geen voldoende garanties voor een geslaagde integratie in de maatschappij, op 18 jaar.

De problemen van jongeren die op 18 jaar zelfstandig moeten gaan wonen met zeer beperkte of zonder steun zijn al meer dan eens verwoord. Welk inkomen hebben deze jongeren, indien zij nog niet stempelgerechtigd zijn en geen werk vinden? Waarom moeten zijzelf voorzien in (financiële) middelen om verder te studeren? Waarom worden zij verplicht om op 18 jaar volledig zelfstandig te wonen, als aan andere jongeren een keuze geboden wordt? Kan men hen hiertoe, op die korte tijd, voldoende voorbereiden? Waarom wordt aan instellingen de mogelijkheid niet geboden om de begonnen studie van de jongeren, ook na de meerderjarigheid, te financieren? Dit hoort nochtans wel tot de opvoedingsplicht van de ouders.

Wij erkennen dat het verlaten van de instelling en het zelfstandig wonen op 18 jaar voor een deel van de jongeren uit instellingen een goede maatregel is, o.a. voor jongeren die terug naar huis of naar familieleden kunnen, maar verzetten ons tegen het opleggen van deze maatregel voor alle jongeren van instellingen. Een groot deel van de instellingsjongeren zien met onzekerheid en ongerustheid de dag naderen dat zij 18 jaar worden en dat zij verplicht zullen worden om een stap te zetten die voor hen zo'n grote nadelen kan hebben.

Wij pleiten dan ook, samen met de jongeren en met andere voorzieningen voor jeugdbescherming, voor een keuzemogelijkheid en voor gelijke rechten voor alle jongeren. Willen (en kunnen) zij op 18 jaar zelfstandig gaan wonen of verkiezen zij nog 1 of meerdere jaren in een instelling of thuis te verblijven? Wij verdedigen het standpunt dat het de jongere zelf is die een keuze moet maken. We begrijpen dat die keuze voor instellingsjongeren beperkt moet worden in duur en dat die aan bepaalde voorwaarden moet voldoen bv. al voor 18 jaar zeer intensief werken naar zelfstandigheid (hetgeen in de meeste instellingen nu al gebeurt!).

Die gelijke rechten en die eerlijke keuze kunnen alleen maar mogelijk zijn indien aan jongeren (uit instellingen) vanaf 18 jaar (materiële) steun geboden wordt bv. een financiële bijdrage voor hun studies, begeleiding en opvang door daartoe

opgeleide diensten of door personen die vertrouwensfiguren zijn voor de jongeren (de zo noodzakelijke nazorg). De noodzaak van die hulpverleningsvoorzieningen, eens de hernieuwde meerderjarigheid gestemd wordt, is, ons inziens, onbetwistbaar en dient dan ook van meet af aan in het wetsvoorstel opgenomen te worden. Dit zou dan ook ten gunste kunnen zijn van die jongeren, die om uiteenlopende redenen, op 18 jaar, het ouderlijke milieu moeten verlaten.

Wij herhalen dat wij geen behouden van de meerderjarigheid op 21 jaar en geen brengen van de meerderjarigheid op 20 jaar, verdedigen, maar ijveren voor een faire behandeling van instellingsjongeren, die geen kansen mogen ontnomen worden, die andere jongeren wel hebben.

En wij hopen dat politiciers ook begaan zijn met jongeren, die zo al voldoende 'gesanctioneerd' worden door het gemis van een (echt) gezin of (steungevende) familieleden, en dat zij de oprechte bekommernis van personeelsleden voor deze jongeren niet platvloers vertalen als eigenbelang en winstbejag.

Wij pleiten ervoor dat zij kennis maken met (de problematiek van) de jongeren die onder deze maatregel zullen lijden. Wij hopen dat zij zich kunnen verheffen boven het 'politieke spel van winnen en verliezen' en dat zij — zonder rancunes i.v.m. andere beslissingen of i.v.m. de geschiedenis van de polemiek rond de meerderjarigheid op 18 jaar — samen met diegenen die echt bezorgd zijn voor deze jongeren, willen zoeken naar aanvaardbare alternatieven. Alleen zo kunnen maatregelen getroffen worden die ook in belang zijn van jongeren uit instellingen.

Uw artikel in *Panopticon* van januari-februari 1988 i.v.m. de meerderjarigheid op 18 jaar belicht o.i. slechts één standpunt terzake. Wij vinden het echter heel belangrijk dat ook andere standpunten gepubliceerd worden en hopen dat *Panopticon* ook hiervoor ruimte zal maken.

Muriel De Ryck,
Orthopedagoge van het Jeugdorp 'Monte Rosa'
7 maart 1988